

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Isten ígérete az új iskolai évre.

Jeremiás 31, 3 b.—6.

(Növendékekhez.)

1. Örökkévaló szeretettel szerettelek téged, azért terjesztetem reád az én irgalmasságomat. Ez a felirat olvasható a nagy hamburgi keresztyén nőnek, a modern diakonisszamunka első lökésadójának: Sieveking Amáliának a sírján. Azonban ez az ige ott ragyog Isten minden választottjának az életén. Az az ígélet, amit Jeremiásnál Isten a választott népnek, Izraelnek tesz: Isten minden választottjának szól. S nekem úgy tetszik, hogy legelsősorban szól a gyermekeknek, a kicsinyeknek, akiket az Úr Jézus is magához hív.

Örökkévaló szeretettel szerettelek téged... Nem éreztétek meg ezt a szeretetet, ezt az irgalmasságot, kicsiny testvéreim, éppen a most mult nagy vakációban? Tiétek volt Istennek minden drága ajándéka, mit a természeti világban pazar kézzel osztogat. „Az ébredő pacsírtá hí; tiétek a nap bimbaja, erdő- s mezőnek illati; a szüzi lég, harmatkönyű, higgadt folyam, friss lengeteg; a rózsakedv, acélerő...” (Arany: Hajnali Kürt.)

Ti olyan magátólértetődőnek tartjátok azt, hogy most tinétek két és fél hónapig vidám pihenőtök volt, tele mulatsággal, testedzéssel, egészséges szórakozással. És nem igen szoktatok arra gondolni, hogy hány szegény, talán beteg gyermeknek, kik nálatok nem rosszabbak, nem érdemtelenebbek, csak éppen kevésbé kedvező helyzetben lévőek — nincsen nagy vakációja soha, nem szabadul ki a levegőre, az erdőre, a vidékre, a hűvös folyóvízbe, mert a nagy város gyilkos körengetegéhez láncolja a kenyérkereső munka, melynek olyan sokszor már fiatalon áldozatává is lesz. Mi az, ami nagyobb és boldogabb lehetőségeket nyitott meg a ti életetek számára? A ti érdemetek, vagy szüleitek, elődeitek érdeme? Nem, hanem egyedül Annak kegyelme, aki titeket többre méltóztatott, nagyobbra hívott el, nem a ti érdemetekért, hanem szabadon kiválasztó ingyen kegyelméből, — aki örökkévaló

szeretettel szeretett titeket és ezért terjesztette reátok az ő irgalmasságát. Nem érzitek-e, hogy minden földi előnyötök mások felett ennek az irgalmas szeretetnek az *ingyen ajándéka*?

2. És lássátok, mindezt az ingyen ajándékot csak azért halmozza reátok két kézzel a kiválasztó isteni szeretet, hogy egy még nagyobb ajándékot adhasson tinétek: a lehetőséget a legnagyobb földi értéknek, a *szellemnek*, a szellem életének megvalósítására, kiépítésére. *Újra felépítlek téged, és felépülsz, óh Izrael leánya. Újra felékesíted magadat...* így szól most hozzatok a kiválasztó isteni szeretet ígéje. Hiszen tudjuk, hogy amit a mult iskolai évben építettünk és építettek a szellemekben, abból azóta sok minden rombadőlt bennetek, mert a szellem fejlődésének törvénye az, hogy a legkisebb megállás már visszafejlődést jelent. Most ebben az új iskolai évben mindezt „újra fölépíteni” és tovább építeni, „újra felékesíteni” a szellemet a szellem emelő szárnyaival: az ismeretekkel és igazságokkal, ez a mi felelősségünk és kötelességünk, ez a ti felelősségetek és kötelességetek!

És ez a felelősség, ez a kötelesség milyen gyönyörűséges iga és milyen könnyű teher, micsoda fölséges privilégium és mekkora isteni ajándék! Átküzdeni magunkat a tünemények zürzavaros, értelmetlen látszatvilágán; egyre mélyebben behatolni a fizikai és metafizikai titkok világába; egyre jobban közeledni a dolgok igazi értelméhez és örökkévaló lényegéhez; a fokozatosan megvalósuló, tömörödő és felszabaduló szellem által urává lenni a természetnek nyomorult, függő rabszolgából: Istennek, a legfőbb szellemnek olyan gyönyörűséges ajándéka ez, amit ti talán még most nem is tudtok eléggé megérteni és megbecsülni...

Az a munka, amit az iskola végez veletek és bennetek, nem kész és így könnyen elvesző, pusztuló lelki és értelmi ajándékok egyszerű átadása, hanem szellemi magvetés. A magból szervesen nő ki a növény és a gyümölcs; a ti lelketekben is egy organikus fejlődés indul meg az iskola munkájával, amelynek csodálatos, édes, tápláló gyümölcsözése majd az életben

bontakozik ki. *Még szőlőket plántálsz Samáriának hegyein; akik plántálják a plántákat, élnek is azok gyümölcsével.*

3. Azonban a prófétai ige még egy harmadik dolgot is mond nekünk. Azt, hogy minden nagyszerű ígéretnek és gyümölcstermő szellemi fejlődésnek alapföltétele az *Istenhez járulás*, az élő Istennel való élő összeköttetés. Azért a mi református iskolánk minden tanítójának *pásztorrá* kell lennie, aki ezt mondja a gondjára bízott gyermeki lelkeknek: *KeljeteK fel és menjünk fel Sionba az Úrhoz, a mi Istenünkhöz.*

Mi az, amit az új isk. évnek nekiinduló, nekifeszülő, fejlődésre vágyó ifjú lélek leginkább szomjazik? Ugyebár az *erő* és az *élet*? De tudjátok-e, hogy erő és élet csak Istenben van, aki az abszolút Erő és az abszolút Élet? „Elfáradnak az ifjak, meglankadnak, megtántorodnak a legkülönbek is,” mondja Deutero—Ésaiás (40, 30). És amit az ember „élet”-nek nevez, az — tudjátok-e? — a biologia tanítja s az orvosi tudomány is bevallja: nem *igazi*, nem *abszolút* élet, hanem az *élet és halál szakadatlan küzdelmének, versenyfutásának az eredője, egy folytonos kompromisszum, kiegyezés az élet és a halál között*, míg el nem érkezik az a perc, amelyben a diadalmas halál így szólhat: „most már nem egyezem többé, a csatatér most már az enyém”. Ez az élet, ennyi az élet a fizikai világban, testvéreim, — a halálnak, ennek a mindenséget átszáguldó üstökösnek fényes uszálya csupán. S még inkább áll ez a lelki életre nézve. Itt igazán a „halálnak testében” (Róm. 7, 24) lakozunk, vagy, mint egy legújabb nagy hittudós (Barth K.) mondja, a halálvonalon (auf der Todeslinie) állunk szüntelen. Bárhogy gondolkozzunk is a bűneset, a paradicsomi bukás részleteiről, annak valóságát el kell fogadnunk. Ha nem tudná is valaki, hogy Magyarország 1918-ban elbukott a világháborúban, de abból a tényből, hogy az ellenségek: nagy és kis entente még ma is föltétlenül parancsolnak nekünk, meg kellene tudnia, hogy elbuktunk, hogy legyőztünk. Abból, hogy tapasztalásunk szerint a bűn egyeseken és tömegeken föltétlenül uralkodik, a bűnnek eretentő diktaturájából — még ha Isten ígéje nem mondaná is — arra kellene következtetnünk, hogy valamikor, valamiképen a lélek világában egy szörnyű bukás történt, egy legyőztetés a Sátántól. Lebuktunk a mélységbe, a pokol nyitott kapujában állunk minden percben: ki emel föl, ki szabadít meg? A halálvonalon állunk: ki változtatja át azt életvonallá, az életre vivő úttá (Zsolt. 16, 11.)?

Egyedül Ő, a végtelen és mindenható kegyelem Istene, de csak akkor, ha teljesen megsemmisülve Ő előtt és lemondva minden emberi dicsőségről, önállóságról és „érdemről”, alázatos szívvel járulunk Hozzá a Sionra és ezt mondjuk Neki: „tudom, hogy nem lakik bennem semmi jó, hogy mindenestül méltó vagyok a halálra, engedem tehát, hogy tégy velem, *amit* akarsz, megüresítem magamat és engedem bűnös életem

men eláradni a Te kegyelmedet, engedem erőtlenségemben megdicsőülni a Te erődet...” (Muraközy Gyula.)

Csak ez a lelki magatartás érdemli meg a „vallás” nevet, — csak ez lehet számunkra erőforrás az élet küzdelmeiben és rettenetes nyomorában!

Nem félszívű ingadozás Isten és a világ között, nem emberektől talán nagyrabecsült, de Istentől megítélt és semmibenézett (v. ö. Ésaiás 1, 10—15. Amós 5, 21—23.) ú. n. „vallásosság” az új iskolai év sikerének titka, — óh, gondolatok csak el és döbbenjeteK meg, *mi mindent* nem nevez a bűnös emberi nyelv vallásnak, vallásosságnak!! —nem ez a titka a sikernek, hanem az *igaz vallás*: az Istenhez járulás, életünknek föltétlen, egész szívvel való átadása a kegyelem Istenének.

Anna Orlov-ról, a szerencsétlen sorsú, igen vallásosnak mondott orosz táncosnőről megírták a külföldi lapok, hogy polgári származása miatt Oroszországban az éhhalál várt volna rá, s hogy ettől szabaduljon, több sikertelen próbálkozás után végre egy pantomim-ben (néma-játékban) lépett föl, amelyet minden este nagy sikerrel alakított, s amely a vallás végét, az Isten elleni lázadás győzedelmét s a szovjet dicsőségét volt hivatva hirdetni. Ebben a szerepben földhöz kell vágnia a feszületet, amelyhez az előző percben még buzgón imádkozott. Előadás után — írják róla — felveszi a 10 rubel tiszteletdíjat, hazamegy, és otthon könnyek között sokáig térdepel a feszület előtt, hogy értse meg és bocsássa meg, amit cselekedni kénytelen volt.

Lehet, hogy az az irgalmas szívű Megfeszített megbocsát neki. De az ilyen kétlelkű és félszívű „vallásosság” — az *átlag*-emberi vallásosságnak egy speciális alakja — nem lehet a mi ideálunk. Teljes odaadás, föltétlen hit, bátor bizonyágtevés: csak ekkor lesz az a távollevő, felséges és félelmes Isten mi reánk nézve egészen közellevő Istenné, szerető édes mennyei Atyává, Megváltóvá, bennünk lakozó és minket megszentelő Szentlélek-Istenné.

Hadd végezzem Pál apostol megrázó szavaival: „Hit által állasz; fel ne fuvalkodjál, hanem félj; mert az Isten mindeneket bűn alá rekesztett, hogy mindeneken könyörüljön.” (Róm. 11, 20. 32.) Ámen. **Szele Miklós.**

Az én szolgálatom.

Ennek a lapnak szerkesztősege kitüntette az én igénytelen személyemet azzal, hogy maga mellé választott, elhívott munkatársul. Az olvasóközönség táborában sokaknak meglepetésül szolgálhat ez a kiválasztás és méltán. A multban e lap életében ugyanis nem tudok rámutatni semmi olyan munkálkodásra vagy különös tevékenységre, amely engemet joggal és méltán predestinálhatott volna e kitüntetésre. És én mégis vállaltam ezt a szolgálatot. Vállaltam

elsősorban abban a hitben, hogy a jó Isten megerősíti az én erőtlenségemet, vállaltam, mert a tizennégy esztendőszakos gyakorló lelképásztorságom alatt elért parányi eredmények köteleznek is, de ösztönöznek is a nagyobb szolgálattételre. Vállaltam, mert megértettem a szerkesztőség nemes intencióját, hogy t. i. a lap szerkesztésénél az elméleti problémák ügyvivői és művelői mellett szükség van egy gyakorlati emberre is, aki a mindennapi élet kérdéseinek megvilágítását és megvitatását képviseli. Bármennyire értékesek és örökbecsűek legyenek is az elméleti témák fejtegetései és eredményei, de — ma különösen — nem zárkozhatunk el a gyakorlati élet ama jelenségei elől sem, amelyekkel református egyházi életünk különböző viszonylataiban találkozunk. Államjogi helyzetünk, iskolapolitikánk, a missziói életnek ezerféle ágazata, közöttük főleg az egyház szociális tevékenysége stb., stb. naponként adnak fel kérdéseket, amelyekre felelnünk kell, lépten-nyomon támasztanak igényeket, amelyek mellett tétlenül nem haladhatunk el és egyre mutatnak lehetőségeket, amelyeknek megmutatása és megvilágítása által szolgálhatunk e lap hasábjain.

Különösebben a gyakorlati egyházi élet jelenségeinek megfigyelésével és megírásával fogok mint segítő társ szolgálni e lapnál. A szerkesztőség kiválasztását hálásan megköszönöm és ígérem, hogy Isten kegyelméből a szolgálatot híven fogom teljesíteni. Kérem az olvasóközönség megértő és megsegítő szeretetét, kérem főleg gyakorló lelképásztor testvéreimnek támogatását a kérdések megvitatásához és megoldásához. Lelképásztori misszióknak e helyen is csak egy célja lehet, amaz örök nagy cél: az Isten országának megépítése már ezen a földön.

Dr. Szász Imre.

ISKOLA

Az erdélyi református egyházkerület teológiai fakultásának Értesítője az 1929—30. tanévről. Szerkesztette: *Dr. Tavasz Sándor*, a theol. fakultás igazgatója. Az értesítő vezérhelyen dr. Tavasz Sándor igazgató-professzor tanévnyitó és tanévzáró beszédét közli, mely után az intézet állapotának az ismertetése következik. Az intézetnek van egy tiszteletbeli, hat rendes és nyolc óraadótanára. Az első félévben 188, a második félévben 189 theologus iratkozott be. Külföldön tanult egy hittanhallgató s tíz segédlelkész. *Az intézetben tanult 16 theologus tanárjelölt.* Az év folyamán az intézet részére befolyt perselypénzek a szegény theologusok segélyezésére fordítottak. A beiratkozások alkalmával minden visszatérő hallgatótól számon kérték a kiadott nyári munkaprogram teljesítését. Addig senkit be nem írtak, amíg a lelkiismeretes, komoly elvé gzésről kollégiumok száma 26, illetőleg 25, a heti órák

számot nem adott. Volt az intézetben a tél folyamán öt napos theologus konferencia. Az akadémiai istentiszteletek ebben a tanévben is pontosan megtartottak. Egész éven át a tanárokkal együtt az ifjúság minden szombaton este áhitatra gyűlt össze az intézet dísztermében. „Úgy állottunk ott — amint az értesítőből olvashatjuk — szombatról-szombatra Isten színe előtt tanárok és tanítványok, mint akik valóban egyek a Jézus Krisztusban.” A főiskola ebben a tanévben is folytatta az akadémiai estélyeket. Hét estélyt tartottak, melyekkel részt kívántak venni a társadalom nevelésében. A fakultás tartott tudományos teológiai konferenciát, melyen 30—35 lelképásztor vett részt. Az intézet tanárai minden héten kedden a református nők számára bibliaórát tartottak. Az intézet két nagyobb ünnepélyt rendezett, a Károlyi Gáspár- és Bethlen Gábor-emlékünnepélyt. Az intézet tanárai között a testvéri jó viszonyt semmi sem zavarta meg. Egész éven át pénteken este bibliaórát tartottak, melyen mindnyájan résztvettek. Ami a fegyelmi állapotot illeti, az ifjúság mindent megtett, hogy a fegyelmezett keresztyén élet jó rendje között fennmaradjon, mely törekvés a tanári kar munkáját nagymértékben elősegítette és megkönnyítette. A tanárok irodalmi téren is igen eredményes és áldásos munkásságot végeztek. Előmenetel terén jelesen kollokvált 12, jól 64, elégséges 57, nem kollokvált több tárgyból kettő, egy tárgyból sem 28. Rendes alapvizsgálatra jelentkezett 21 hallgató, jelesen vizsgázott 5, jól 7, elégségesen 8, javíthat 1 hallgató. I. lelkészképesítő vizsgálaton jelesen képesített 5, jól 11, elégségesen 11, javító vizsgálatra utasított 1. Az értesítő végezetül az ifjúsági egyesületek szép és eredményes munkájáról számol be. A kolozsvári theologia értesítője bizonyosságot tesz most is arról, hogy a tanárok nemcsak oktatnak, nemcsak ismereteket sajátítatnak el, hanem minden alkalmat megragadnak, amelyek a nevelés érintkezés és kapcsolatok által is olyan indításokat, intéseket adni, amelyeket Isten felhasznál az övéi számára. Nemcsak oktattak, hanem neveltek és ebben áll munkájuk főérdeme és ez legszebb gyümölcse, az ifjúság pedig belső elhivatottságot érezve érdemes és méltó volt tanárai szeretetteljes munkájára. (mb.)

A Kecskeméti működő egyetemes református jogakadémia Évkönyve 1929—30-ról. Ötvenhatodik évfolyam. Szerkesztette: *Dr. Joó Gyula*, ezidei dékán. Nagybányai vitéz Horthy Miklós kormányzó tízéves országlásának évfordulóján a jogakadémia ünnepén dr. Joó Gyula dékán által tartott ünnepi beszéd vezette be az Évkönyvet. Az intézetnek volt öt nyilvános rendes, 1 nyilvános rendkívüli, egy állandó helyettes tanára. Magántanárok száma hat, tanítók és előadók szintén hat. Az összes

száma 101, illetve 92. A hallgatók összes száma I. félévben 369, második félévben 356. A hallgatók közül az első félévben *róm. kath. vallású volt* 166, evangélikus 21, református 151, a második félévben *róm. kath.* 161, ev. 19, református 139. Tandíjkedvezmény egész évben 10,900 pengő. Az alapvizsgákon képesítettetett a hallgatók 71%-a, visszavetett 29%. Az intézet épülete, annak berendezése és állapota megfelelő. Az ifjúság résztvesz a református templomban tartott istentiszteleteken. Fegyelemsértés nem fordult elő. A tanárok irodalmi és társadalmi téren élénk tevékenységet fejtenek ki. Az értesítő végezetül a Jogász Egylet működéséről számol be.

(mb.)

Üdvözet Mezőtúrnak!

Négyszáz évvel ezelőtt, fürgeteges magyar ég alatt, vértől iszapos, pusztulásra szánt magyar földre hullott el a mag. Ismeretlen vándorapostol keze hintette el; legzsengőbb plántakorában a Szegedi Kis István hitvalló tudománya és béketűrő alázata melengette; hadaknak durva lába nem egyszer eltaposta, türelmetlen bosszú kiszaggatással fenyegette — de a Kegyelem, amelynek célja volt vele, ismert és ismeretlen emberi áldozatok eszközül használatával, neves és névtelen hősök munkájával és hűségével megmentette és nagyranövelte.

Sokáig a pusztá magános tölgye volt. Ma már összeér koronája az Istenkéz-ültette zengő ligetnek ifjabb s mégis nagyrészt már szintén százas fáiival: a magyar Alföld többi evangéliumi scholájával. S mégis, ki mondaná, hogy ma, négyszáz év múltán, kisebb a hivatása és kevesebb az áldás, melyet takargató lombja és drága gyümölcse rejt?

A zengő liget lombkoronáit ma is vihar rázza, mint csemetekoruk óta már annyiszor. Református iskoláink jelene és közel jövője szívszorítóan aggasztó. Még pedig nemcsak anyagi oldalról. Aláaknázó támadásoknak van kitéve többfelől a rájuk bízott négyszázados örökség is: a bibliai és reformátori személyiség-eszmény.

Ha most Mezőtúr jubilál s aztán majd sorba jubilálnak az emlékezet és a hála tüzének felgyújtásával többi, reformátori eredetű, kisebb-nagyobb iskoláink is, ennek a jubileumnak csak egyetlenegy nagy, végső értelme lehet: hitet tenni az Eszmény mellett magábamélyedő, mellverő, imádkozó komolysággal, új meg új áldozatokra való elszánással, az emberileg lehetetlennek is megkísérlésével — és az Iskola küszöbénél settenkedő mindenféle idegen és káros szellemnek elszánt visszautasításával.

A bizonyára így jubiláló mezőtúri négyszázéves Iskola fogadja hódoló üdvözetünket s az Anyaszentegyház Úrának trónusa elé érte küldött áldó fohászatunkat.

Valamít a túltermelésről.

A trianoni szerencsétlen kényszerbéke a szellemi munkások között is túltermelést produkált. Szinte megdöbbentő, amikor az ember hallja, hogy egyetemi képesítésű, okleveles emberek még a díjnoki állásnál is szerényebb fizetésű állásokban nyomorognak. Az pedig egyenesen kétségbeejtő, amikor azt halljuk, hogy „érettségizett villamoskalauz” „doktorátussal, rendelkező pincér” s ezeken felül száz és száz magasfokú iskolát végzett ember, akinek még egy szerény díjnoki, vagy villamoskalauzi állás sem jutott.

Eddig a mi pályánkon, ha szűkösön is, de mégis csak mindenkinek megvolt a tisztos, mindennapi kenyere, de most, mint valami fenyegető veszedelem nehezedik éppen a legfiatalabb nemzedékre, lelkész-generációra az állásnélküliség, az elhelyezkedés problémája.

A mult boldog állapotára támaszkodva, évenként mind tömegesebben lepik el a teológiákat az újabb rajok. S itt is megvan az a veszedelem, mely minden tömegnek elmaradhatatlan járuléka, hogy legnagyobb percentben csak tucat, minden meggyőződés és hivatásérzet nélküli emberek sodródnak a teológia boldog és biztos megélhetést nyújtó réve felé. Amikor a kommunizmus és az azt követő időkben igen szerény számú jelentkezők kíváncsoktak a teológiára, megvolt a remény, hogy ezek az emberek meggyőződésből jönnek. Ha akkor 160 ifjú hallgatott volna egy teológián, azt mondaná minden kor: imé az Isten lelke sohasem működött olyan hatalmasan, mint éppen a legválságosabb időben. De ma nehéz ezt éppen az előbbi kevés létszámok miatt feltételezni.

A keresztyénség is éppen ezen az állapoton ment keresztül. Először az egyház szentek egyessége, a hívek közössége volt. Ez a közösség nem számlált valami túlságos sok tagot. Amikor pedig a keresztyénség kebelébe is behatolt a tömeg — talán érdekből, talán előnyből, talán kényszerből —, mind kevesebb és kevesebb lett az élőtagok száma s a személyiség helyét a tömeg — minden nagysága dacára is — nem volt képes kitölteni.

Az tagadhatatlan, hogy tömeges jelentkezésnél sok az oda nem való elem is, de van itt még nagyobb probléma is. Nagyon könnyen megtörténhetik és meg is történik, hogy azok kerülnek a legjobb és legnagyobb teljesítményt váró ekkleziákba, akik csak a tömeggel sodródtak a lelkészi pályára. Az is meg fog történni 160-as (Debrecen), 189-es (Kolozsvár) teologus létszám mellett, hogy rövidesen találkozzunk majd lelkészi képesítésű villamoskalauzzal és pincérral is.

Nagyon szép dolog és nagyon is nagyszerű, hogy legalább van miben válogatni, de nem akkor kellene megválogatni a lelkészeket, ami-

kor már lelkészi képesítésük van, hanem akkor, amikor a tömeges jelentkezések történnek. De azt is mondhatja valaki, hogy nem lehet azt még tudni, amikor valaki beiratkozik — akármilyen is a bizonyítványa —, hogy mi lesz belőle. Aláírjuk. Azonban egy-két esztendő alatt meg lehet és meg is kell ismerni a tömeget és nem odaváló egyedeit egyszerűen eltanácsolni a theológiáról. Igen. Meg kell tisztítani és meg kell válogatni s csak azokat kibocsátani, akik tényleg alkalmasok a lelkipásztori tiszt betöltésére.

A túltermelés magában véve nem baj, mert van miben válogatni. De ezt a válogatást nem az anyagi javak minemőségétől, rokoni kapcsolatoktól, hanem az arravalóságtól kell függővé tenni.

S van a túltermelésnek egy jó oldala is. Nevezetesen az, hogy az ifjúságnak, ha el akar helyezkedni, nem lesz elegendő a lelkészi képesítés, hanem meg kell szereznie a vallás tanári képesítést, theologiai doktorátust, tanári oklevelet s ez a tudományos képzettséget nagyban elősegíti. S ha a lelkészi pályán nem lehet elhelyezkedni, ha lesznek középiskolai tanári oklevéllel rendelkező lelkészeink, a tanári állásokban való elhelyezkedés is megnyílik előttük. Ez pedig az iskoláinknak is csak javára fog szolgálni.

Összegezve a mondottakat: a túltermelés káros ugyan, mert az képtelenség, hogy diplomás lelkészek villamoskalauzok legyenek, de máskülönbén hasznos is, amennyiben a jelentkezőket meg lehet és meg is kell válogatni s még így is, az arravalók is ösztönözve lesznek többet tanulni, hogy többet tudjanak, hogy így módjuk legyen a megfelelő elhelyezkedésre. Az pedig még egyetlen nemzetnek és egyháznak sem volt kárára, ha papjai többet tanultak és többet tudtak, mint a köteles és megszabott.

Magyar Bertalan.

SZÜGYI DÁNIEL

1856—1930.

A régi lelkészi típus jellegzetes képviselője hunyt el Szügyi Dániel személyében, kinek augusztus 21-én bekövetkezett halálát lapunk már jelentette. Azok közé az őszinte, igaz lelkek közé tartozott, akik nem az ajkukon, hanem a szívükben hordozzák a Krisztust. A hitet nem külső díszként mutogatta, sőt a templom falain kívül nem is szívesen tárta fel lelkének kincseit, de életelveiben és elhatározásaiban mindig a Biblia szelleme tükröződött.

Hódmezővásárhelyen született 1856 okt. 22-én. Atyja Szügyi Dániel orgonista-kantor. Szügyi József, az ismert egyházi zeneíró, testvére volt. Iskoláit Hódmezővásárhelyen, Mezőtúron és Debrecenben végezte. Theologiai tanulmá-

nyainak befejezése után, 1879—80. évben esküdtfelügyelő és köztanító volt Debrecenben. Háromévi gyomai segédlelkészkedése után, életének javarészét Dévaványán töltötte, hol előbb mint helyettes, majd 1889 január 17-től mint rendes lelkész szolgált nyugalmabavonulásáig, 1929 április 30-ig.

Alkotó erejét az egyház külső építése költötte le. A hatalmas és művészes kivitelű templom, a modern kor igényeinek megfelelő iskolák, továbbá egy értékes bérház felépítése fűződik nevéhez. Ez volt méltó büszkeségének, egyben próbáltatásainak is forrása. A templomépítésnél előállott véletlen építési hiba ugyanis létalapjaiban megingatta a virágzó, nagy gyülekezetet, ugyannyira, hogy a teljes összeomlást csak az ő hozzáférhetetlen jelleme és erős kitartása tudta elhárítani.

Családi életében is nehéz keresztet kellett hordoznia. Első hitvesét, Szegedy Vilmát hamar elvesztette. Második nejével, lászlófalvi Eördögh Ilonával is csak 9 évet tölthetett. Szinte állandó vendége volt házának a betegség és a halál. Ilyen körülmények között nagy áldás volt reánézve a predestináció hite, melyet nemcsak rendületlenül vallott, de lelke mélyén is átélte. Ez őrizte meg a kétségbeeséstől s ez tette képessé arra, hogy elméje frissességét és lelke derűs kedélyét mindvégig megtartsa. Meg is tapasztalta, hogy nem hagyja el az Úr az övét. Megbecsülés és tisztelet környezte nemcsak gyülekezetében, mely halóporait is magáénak vallotta, de az egyházmegye is, mint böles és igaz férfiút bizalmával tüntette ki. Egyházmegyei közigazgatási pénztárnok volt 1892—1923-ig, tanácsbíró 1904—1923-ig s több éven át képviselő az egyházkerületen. Irodalmi téren is tevékenykedett. Munkatársa volt a Debreceni Protestáns Lapnak, a Protestáns Egyházi és Iskolai Lapnak, a Protestáns Zeneközlönynek és a Protestáns Szemlének. Mint zenei szakértő, résztvett az új énekeskönyv előkészítésében. Nagy buzgalommal és hozzáértéssel állította össze a dévaványai egyház történetét.

Munkában töltött, hosszú, örömtelen, magános élete után megengedte neki az Úr, hogy nyugalomának rövid idejét hön szeretett Gyula fiánál tölthesse boldog családi körben, Abaúj megye kies vidékén: Szinben. Itt érte a hazahívó szó. Holttestét Dévaványára hozták, hol mint az egyház nagy halottját helyezték örök nyugalomra. A zsúfolásig megtelt templomban Maklár Károly egyházkerületi főjegyző végezte a gyászszertartást. A sírnál Bucsei László, egykori segédlelkész szolgált s utóda: dr. Farkas Béla és Jónás Imre igazgató-tanító mondtak búcsúszavakat.

Az igaznak emlékezete áldott!

Minden egyházi okmányra, iratra, levélre ragasszunk árvabélyeget!

HALOTTAINK

Dr. Bodnár Gábor jákóhodosi lelkipásztor, királyhágómelléki egyházkerületi képviselő életének 45. évében hosszas szenvedés után Nagyváradon elhunyt. Iskoláit Debrecenben végezte, itt szerzett vallásstanári oklevelet és filozófiai doktorátust. A theologia elvégzése után b. e. Szele György lelkész oldala mellett teljesített segédlelkészi szolgálatot. Innen hívták meg Nagyszántóra lelkésznek. Tehetséges, törekvő, a gyakorlati munka mellett az elmélet terén is kiválóan helytálló szolgálója volt az Úrnak.

Áldott legyen emlékezete.

Özv. Mácsai Sándorné, b. e. Mácsai Sándor volt debreceni kollégiumi ének- és zenetanár özvegye életének 64., özvegységének 6. évében szeptember hó 10-én elhunyt. Temetése nagy részvéttel szeptember hó 12-én ment végbe. A gyászszertartást dr. Erdős Károly egyetemi tanár, volt lelkészképzőintézeti igazgató végezte. Áldott lelkű úrinő és minta családanya volt. Gyermekai, kiterjedt, széles rokonság gyászolja.

Az Úr kötözze be a megsebzett sziveket.

KÜLÖNFÉLÉK

Révész Imre esküvétele.

Dr. Révész Imre, a debreceni Tudományegyetem református hittudományi karának egyháztörténelmi tanszékére kinevezett professzor szeptember 15-én délelőtt tette le a hivatalos esküt az egyetemi Tanács előtt.

Az eskü letétele után dr. szentpéteri Kun Béla ezévi Rector a következő beszéddel üdvözölte az új kartársat:

„Szeretettel üdvözöllek az egyetem rendes professzorai között. Az egyetemünk hatalmas erőgyarapodásán érzett objektív örömet fokozza az a szubjektív öröm, hogy a felesketésedet éppen én vezethettem, aki hosszú idő óta más téren sűrűn munkálkodom veled és így alaposan ismerem nemcsak kivételes képességeidet, de egyéni szeretetreméltóságodat is.

Arról biztosítalak, hogy az egyetem minden tanára a legnagyobb bizalommal és rokonszenvvel fogad, de mégis azt mondom: vigyázz, mert súlyos és kemény kritika vár rád.

Az ember neveltetése 100 esztendővel a születése előtt kezdődik és a kapacitása az elődei képességeinek eredőjeként vele születik. Az, akinek atyja, nagyatyja szellemi téren dolgozott, sokkal kevesebb erőfeszítéssel bírja a tudományos munkát, mint ama másik, akinek minden előde verejtékes testi törődéssel kereste a minden napra valót, vagy éppen a derűs tétlenség örömeiben élt. Ennek az előnynek azonban a másik oldalon súlyos teherrel felel meg,

kivált, ha a közvetlen elődök fényt és díszet szereztek a névnek. Sarkal a lelkiismeret, hogy a ragyogáson folt ne essék és zordonan ellenőríz a közvélemény, mely az evolúció törvényét minden áron érvényesülni kívánja a magyar közmondás szerint: Légy különb az apádnál.

A te nagyatyád nemcsak egyik legnagyobb és európai mértékkel is kiemelkedő tudósa volt a magyar reformátusságnak, hanem olyan időben élt, amelynek a haza és a vallás szabadságáért való vágyakozástól telített levegője az ő különben is hatalmas szellemének képét gigantikussá vetítette. Hatása kortársaira rendkívüli volt és most halála után félszázaddal is igen nagy mindazokra, akik — pedig a magyar protestáns hittudomány minden művelője szükségképpen idetartozik — az ő munkáival foglalkoznak, mert a tiszta és lelkiismeretes tudományosság varázsával üdit.

Atyád, bár a tudományos pályáról korán elsodorta az egyház gyakorlati szolgálatának sok diszes és terhes feladata, a magyar közművelődés, különösen az egyház és iskola meg a protestáns irodalom történetében széleskörű és szabatos tudásával szinte káprázatba ejt és önálló kutatásainak eredményei nem egy vonatkozásban új megállapításhoz vezették az egyháztörténelmet.

Ezeknek a vérszerinti elődöknek a nagysága nyom téged. És nyom a hivatali elődöd nagysága is. Te, a volt tanítvány, jobban tudod, mint én, hogy nagyérdemű elődöd mekkora értéket képviselt a magyar protestáns egyházi tudományokban és hogy ő egyáltalán egyike a legmasszívabb magyar elméknek.

Azért mondtam, hogy rád szigorú kritika vár, mert az elődök magas mértékével mérnek. Ám én jól tudom nemcsak azt, hogy te elbirsz minden mértéket, hanem azt is, hogy az esetleg érhető igazságtalan gáncs sem kedvetlenít el, mert nem az elismerésért, vagy jutalomért dolgozol, hanem a munka gyönyörűségéért és a megtalált igazság boldogító érzéséért.

Erőt, egészséget, áldást adjon munkádhoz az Isten.

A Rector üdvözlő szavaira Révész Imre meghatott szavakban válaszolt.

Az új professzor, akiről való véleményünket, lévén ő a lap felelős szerkesztője, nem áll módunkban elmondani, e héten már meg is kezdte tanári munkáját.

*

Dr. Bay Zoltán kormányzógyűrés doktort, debreceni főgimnáziumunk neveltjét, a 30 év körüli ifjú magyar tudósnevezdek egyik legjelesebb tagját a Kormányzó Úr a szegedi egyetem elméleti fizikai tanszékére nyilvános rendkívüli tanárrá kinevezte. Az egykori gyulavári református lelkipásztor fiát s biharzsadányi kedves szolgatársunk testvéröccsét — akit korán özvegységre jutott édesanyja három derék testvérével együtt a magyar református lelkész-

özvegyek csodával határos önmegtagadása árán nevelt föl — nagy szeretettel és örömmel üdvözöljük s ifjan elért gyönyörűségei pozíciójában kívánunk neki nagyon sok tudományos és erkölcsi sikert.

Dr. Baltazár Dezső püspök iskolatársainak negyvenéves érettségi találkozója szeptember 14-én volt. Az érettségi találkozóra összegyűltek családtagjaikkal reggel az oratoriumban hálaadó istentiszteleten vettek részt, melyet dr. Baltazár Dezső püspök végezett. A találkozón résztvettek: dr. Baltazár Dezső püspök, Babos Károly miniszteri tanácsos, Baksay Árpád szabadszállási lelkész, Baróthy Béla tetétleni lelkész, László Imre máv. felügyelő, dr. Lencz Géza egyetemi tanár, Nagy Márton szerepi lelkész, Pathó Bálint számtanácsos, dr. Rác Albert ügyvéd, Sinay Károly kúriai bírósági elnök, Somogyi György szomajomi lelkész, Szabó Emil árvaszéki elnök, dr. Szücs Géza ügyvéd. Az egykori iskolatársakat családtagjaikkal együtt délben dr. Baltazár Dezső püspök látta vendégül zeleméri birtokán.

A debreceni református egyház ez évben is kilencven árvagyermeket ruház fel. Az egyházi árvák közé felvett árvagyermekeket az egyház ellátja tanszerekkel, iskolai könyvekkel. — Mindenik fiú-gyermek kap egy öltöző ruhát, sapkát, két pár harisnyát, cipőt, a leányok pedig szövetruhát, sapkát, cipőt és két pár harisnyát kapnak. Akiket egyszer az árvaügyi bizottság az egyházi árvák közé felvett, azokról egész iskolai pályafutásuk alatt szeretetteljes gondoskodás történik.

Doepke Frigyes német missziós lelkész igen érdekes vetített képes előadást tartott Debrecenben, a kollégium dísztermében, rendkívül nagy érdeklődés kíséretében: a Mánusz szigetén, a pápuák között végzett missziói munkájáról.

A Hódmezővásárhelyi Református Szövetség legutóbb tartott összejövetelén a reformációi emléknappal méltó megünneplésével foglalkozott. Tagjainak ez ügyben való lelkiismeretes buzgólkodást köteletségévé tette. Mozgalmat indított a hívek között, hogy e napot mindenki munkaszünetben töltsse. Felkérte a város vezetését, hogy e napon hivatalszünetet rendeljen el. Megkereste a kereskedőket, hogy ezen a napon üzleteiket tartsák zárva.

A makói gyülekezetben igen szép eredménnyel folyik a belmissziói munka. A munkát a lelképásztorok irányítása mellett a vallástanácslelkészek és segédlelkészek látták el, de kivette e munkából a részét a tanítótanács és az egyházi énekkar is. Sőt a presbiterium tagjai közül néhányan családlátogatásokat is végeztek. Két hetenként gyermekistentiszteletek tartottak, emellett vasárnapi iskola tanteremben és magánházaknál. E téren igen áldásosan működnek a Bethánia munkásai, akik mindannyian lelkész-előkészítésben részesülnek. 334 gyermek részesült ruha- és cipősegélyben egy év alatt. A konfirmáció eredményesebbé tételére az elő-

készítés ideje meghosszabbított. Van egyesülete az ifjaknak és leányoknak. Bibliakör hét helyen működik. A téli időben vallásos estélyek tartottak (hat helyen) heti 1—3 alkalommal. Ilyen estély 228 volt az elmúlt évben. A Bethánia egyesületnek 70, a Nőegyletnek 128 tagja van. A gyülekezetben állandó iratterjesztés folyik. A külmiszió támogatása is kellő gondban részesül.

Nyugalombavonulás. Fejszés Márton és Fekete Sándor hajdúszoboszlói tanítók 40, illetőleg 30 évi lelkiismeretes szolgálat után saját kérésükre nyugdíjaztattak.

A bukaresti magyar református ifjúsági munka szép eredménnyel folyik. Minden hétfőn este bibliaórát tartanak.

A szatmári református főgimnázium, amely 300 éves multra tekint vissza, 1923-ban elvesztette nyilvánossági jogát. A kormánnyal folytatott újabb tárgyalások folytán kilátás ígérkezik, hogy az intézet még ez évben visszanyeri nyilvánossági jellegét.

A nagybányai egyházmegyébe kebelezett apai egyházközség presbiteriuma eltiltotta a szombati esketéseket.

Iskolaavatás Túrkevényben. A túrkevei református gyülekezet szép, új iskoláját augusztus hó 31-én avatta fel. Az avatóünnepélyt d. e. 9 órakor ünnepélyes istentisztelet előzte meg, melyen az ígét Török Imre esperes hirdette. Délelőtt 11 órakor az iskola udvarán folyt le az avatóünnepély, melyen imádkozott és áldást mondott a túrkevei gyülekezet egykori kedves lelkésze, Baja Mihály debreceni lelképásztor, akit a túrkevei gyülekezethez most is szeretetteljes szálak fűznek. Délután hatalmas ünnepély volt, melyen Baja Mihály költeményeiből olvasott fel. Az új iskola létrehozatala a presbiterium mellett, főként Cziriák Géza elnök-lelkész és Tóth Lajos lelkész, iskolaszéki elnök érdeme.

A Magyar Keresztény Leányegyesületek Nemzeti Szövetsége a leánykörök munkája számára ez évben is kiad egy munkaprogramot. A munkaprogram tárgya: *I. Bibliatanulmány:* 1. Jézus szemével (9 óra). 2. Hiszekegy (20 óra). 3. Alkalmi tárgyak. *II—III. Értelmi munka és szociális ismeretek.* 1. A pénz és amire költjük (22 tanulmány). 2. Illusztráló olvasmányok. 3. Ünnepélyprogramok stb. *IV. Egészség:* 1. Szervezet, sport, játékok. 2. Társasjátékok. 3. Közös üdülés. A munkaprogram 8 hónapra, októbertől májusig terjed és részletes kidolgozása havonkénti füzetekben jelenik meg. Előfizetési díja 6-80 P. Kérjük az előfizetésnek minél előbb való bejelentését, hogy az októberi számot már idejében megküldhessük. Cím: Budapest, IV., Váci-u. 78—80., I. 5.

A Dóczy-nőnevelőintézet igazgatótanácsa elnökéül a debreceni egyházközség presbiteriuma Kolozsváry Kiss László lelkészt választotta meg.

Diakonusok eskütétele. A túlsókomáromi egyház presbiteriuma elhatározta, hogy az egyházi törvényekben előírt diakonusi intézményt az egyházban végzendő szeretetmunka teljesítésére bevezeti. Az egyház buzgó hívei közül 22 tagot választottak, akik a diakonusi esküt istentisztelet keretében a gyülekezet előtt tették le.

Az üresedésben lévő egyházkerületi lelkészi jegyzői tisztt betöltésénél a debreceni presbiterium Gönczy Béla vésztői lelképásztorra adta szavazatát.

TARTALOM: Szele Miklós: Isten ígérete az új iskolai évre. — Dr. Szász Imre: Az én szolgálatom. Iskola. — Üdvözet Mezőtúrnak! — Magyar Bertalan: Valamit a túltermelésről. — Halottaink. — Különlélek.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

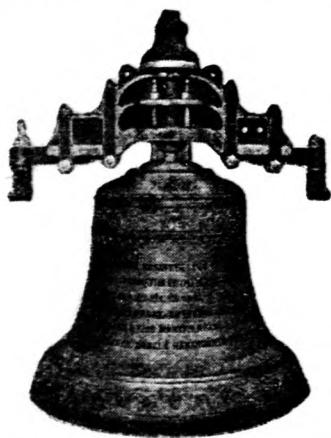
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsir-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Fali olvasótáblák, mozgatható betűk, szemléltető képek

Bittenbinder—Grenczer: Métermértékek szemléltető táblája, hozzávaló utasítással. (Hossz-, terület-, köb-, súly-, ürmértékek)	3—
Gönczy: Írott, mozgatható betűk. (Összes kis- és nagybetűk)	2-40
Ugyanaz nyomtatott betűk	2-40
Gönczy—Úrhegyi: Fali olvasótáblák, írott és nyomtatott betűk olvasásának tanításához (70 × 100 cm. méretben, 24 lappal)	8—
Úrhegyi Alajos: Színes fali olvasótáblák a „Betűország“-hoz, 6 lap, 63 × 95 cm. méretben	3-20

Vezérkönyvek.

Ligárt M.: Útmutató az Ábécéhez	3-20
Bodor D.: Tanácsadó az Ábécéhez	3-60
Ligárt M.: Beszéd- és értelemgyakorlatok vezérkönyve, I—IV. o.	9-60
Ligárt M.: Magyar nyelvi vezérkönyv, II—VI.	10-40
Ligárt M.: Számítási vezérkönyv, I—VI. o.	10-40
Somorjai L.: Tornatanítási vezérkönyv, I—VI.	5-50
Szele M.: Vezérkönyv a vallástanításhoz	2-80

Népiskolai egységes vezérkönyvek.

Szerkesztik: <i>Quint József és Körösi Henrik.</i>	
Molnár Oszkár: A tanítási módszer történeti fejlődése. Quint József előszavával	3—
Fodor Ferenc: A magyar elemi népiskolai földrajzi oktatás.	4—
Quint—Stelly—Stolmár: A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a III—IV. osztályban	6-40
Quint—Drozdy: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása az I. osztályban	9-20
Háros—Körösi: A magyar fogalmazás vezérkönyve	4-40
Quint—Drozdy: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása a II. osztály számára	10—
Berwaldszky—Tscheik: A rajzoktatás vezérkönyve. Sajtó alá rendezte: Luttor Ignác	16—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a beszéd- és értelemgyakorlatokhoz	4—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a helyesírás és magyar nyelvtan tanításához	3-60
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a természetrajz, gazdaságtan és háztartástan tanításához	2-80
Bíró K. L.: Gyakorlati példatár a fogalmazás tanításához, II., III., IV. és V—VI. oszt. együtt, osztályonként, a	1-20
Vallástanítási és egyházi énektanítási tanterv és utasítás, 1929. évi kiadás. (A református Egyetemes Konvent kiadványa)	1-20
Straub—Vadász: A számolás és mérés tanításának vezérkönyve	4-80
Móczár M.: Vezérkönyv a természetrajz, gazdaságtan és háztartástan tanításához, III—IV. oszt. számára	3—

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése Debrecen,
Ferencz József-út 26.